

СКІФСЬКІ СТАТУЇ КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБЛАСНОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Інформаційна довідка

Кіровоградський обласний краєзнавчий музей має унікальну колекцію скіфської кам'яної скульптури – збірка шести статуй VI – IV століть до н.е. робить її чи не найбільшою в Україні. Три з цих древніх автохтонних зразків кам'яної пластики отримані у спадок від першого музею в місті, яким завідував видатний місцевий історик, археолог і етнограф Володимир Миколайович Ястребов (1855-1898). З іменем В.М.Ястребова пов'язано взагалі відкриття скіфських антропоморфів у степовому Придніпров'ї. У 1888 р. він опублікував “кам'яну бабу”, випадково знайдену на початку 1880-х років біля с. Ерделівки Єлисаветградського повіту, у 1889 р. - статую з кургану, розкопаного в 1883 р. землевласниками Абертасовими біля с. Станішиного Александрійського повіту. Кіровоградський музейний лапідаріум налічує всього 9 одиниць (одна неолітична антропоморфна стела, саркофаг зрубної культури, 6 скіфських статуй і одна середньовічна половецька “баба”), але за кількістю витворів скіфського кам'яного різьярства він може вважатися визначною колекцією. Розташовані експонати у примузейному сквері (5) та у музейному дворі (1). Якщо дивитися на них з вулиці Леніна, то вони розміщені зліва-направо у такій послідовності:

VI ст. до н.е. Граніт червоний. Станішине (тепер – с. Сокольніки Знам'янського району). 1883. Знайшов і передав К.А.Абертасов.

VII (?) ст. до н. е. Граніт рожевий. Єлисаветград (точне місце знахідки невідоме, можливо Лита могила, або Мельгуновський курган, тепер – біля с. Кучерівки Знам'янського району; 1763, О.П.Мельгунов).

V ст. до н. е. Граніт рожевий дрібнозернистий. Куцеволівка (Онуфріївський район). 1985. Н.М.Бокій.

VI ст. до н. е. Гнейс. Ерделівка (тепер – с. Леніна Маловисківського району). 1880-?. Я.Г.Ерделі.

VI-V ст. до н.е. Граніт червоно-чорний. Медерове (Кіровоградський район). 1964. О.І.Тереножкін.

VI-V ст. до н.е. Граніт рожевий. Новосавицьке (Долинський район, інша прив'язка – с. Інгуло-Кам'янка Новгородківського району). 1989. В.Ф.Єлісєєв.

К.В.Шляховий,
старший науковий співробітник музею

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1.Горбул Г.П., Бокий Н.М. О скифских стелах Кировоградского краеведческого музея // Киммерийцы и скифы. Тезисы докладов Всесоюзного семинара, посвященного памяти А.И.Тереножкина. Часть I. – Кировоград: Институт археологии АН УССР - КГПИ им. А.С.Пушкина – Кировоградская областная организация Украинского общества охраны памятников истории и культуры – Кировоградский областной краеведческий музей, 1987. – С. 48-50.
- 2.Ольховский В.С., Евдокимов Г.Л. Скифские изваяния VII-III вв. до н. э. – М.: Институт археологии Российской Академии наук, 1994. – С. 10, 129-134. - Ил.41-46.
- 3.Панченко Ф. Тасмниця скіфського кургану // Боковенька. 2000. Історико-краєзнавчий збірник. – Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2000. – С. 11-13.
- 4.Телегін Д.Я. Вартові тисячоліть. – К.: Н.д., 1991. – 80 с. – С. 41-52.
- 5.Ястребовъ В.Н. Каменная баба // Древности. Труды Императорскаго Московскаго археологическаго общества. Томъ одиннадцатый. Выпускъ II. – М., 1886. – С. 87.
- 6.Ястребовъ В.Н. Раскопки въ Херсонской губерніи въ 1887 году // Древности. Труды Императорскаго Московскаго археологическаго общества. Томъ тринадцатый. Выпускъ I. – М., 1889.